

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

32. An Monasteria Religiosorum, in quibus proventus redundant,
teneantur de illis eleemosynas facere? Et an possit, vel debeat Praelatus
Regularis omnes superabundantes redditus in eleemosynam dare? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

dicens esse verè pensionis dominos, Respondet quòd nunciam video Authorem obligantem pensionarios ex charitate adhuc, ad vberiores, vel alias elemofynas, quam alios seculares, licet enim bona sint Ecclesiastica, datur tamen in pensionem propter bonum Ecclesiasticum eo modo vt vidimus in alimentis, & status pensionarij non obligat eum, nisi fit aliàs beneficiarius ad elemofynas aliter, quam alios laicos; si verò sit beneficiarius ille, talis tenebitur ad prædicta ex beneficij superfluo, ratione cuius in eo est constitutus status; Ita ille.

3. Tertia opinio, cui ego tanquam probabiliori adhaereo, distinguit. Ita Molina de *Iustit. tom. 1. tract. 2. disp. 145. num. 5.* sic asserens. Nauarrus ex Bulla Pij V. rectè colligit pensionarios annumerandos esse cum beneficiariis ad effectum, vt quæ ultra suam competentem sustentationem ipsis de pensione superfluent, teneantur in vita expendere in operibus pijs, & vt post mortem computanda sint in spolijs Clericorum, id quod monito 90. multis confirmat quod intelligendum est de pensionarijs Ecclesiasticis, secus de laicis, quibus ob bonè merita, aut obsequia, pensio est concessa. Hæc Molina. Dicendum est igitur quòd si pensio est Ecclesiastica, tunc adest obligatio largiendi elemofynas; secus autem si sit laicalis: & ita hanc sententiam docet etiam Hurtadus de Mendoza in 2. 2. *disp. 160. sect. 7. §. 117.* vnde ita ait. Clerici omnes tam prædicatorij quam pensionarij, tenentur erogare in elemofyna medietatem superflui ex congrua sustentatione, quia illud est verè Ecclesiasticum beneficium, est enim pars fructuum Ecclesiasticorum. Datur item titulo Ecclesiastico, non enim datur frequenter nisi Clericis, & cum onere recitandi Officium B. Virginis; si verò datur titulo laico, non est eadem ratio. Ita ille, qui citat pro hac sententia Azorium, cui etiam ego addo Castrum Palam *tom. 1. in 6. disp. 2. punct. 7. n. 2.* Sanchez in *opusc. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 47. num. 5. & 6.*

4. Notandum est tamen quòd si aliquis pensionarius sequi veller opinionem Vasquez, ego eum non damnarem de mortali, nam præter auctoritatem tanti viri, facit etiam pro dicta sententia Gigas de *pensionibus. §. 2. n. 2. & seq.* vide etiam Couarr. *cap. cum in officijs, de testam. num. 9.*

RESOL. XXX.

An Milites D. Iacobi, Catalanae, Alcantarae, & D. Ioannis, teneantur ad elemofynas, si beneficia possideant Ecclesiastica? Ex p. 4. tr. 8. Rel. 30.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Nauarrus de *restitut. quest. 2. mon. 38.* vbi probat hos milites habere obligationem impendi operibus pijs totum residuum de congrua sustentatione, & ita etiam docet Mora, Ayala, & Sa apud Sanchez in *summa tom. 2. lib. 7. cap. 8. num. 29.*

2. Sed ipse ibi meritò contrariam tenet, quam nouissimè tuetur etiam Hurtadus de Mendoza in 2. 2. *disp. 160. sect. 7. §. 119.* vbi censet hos milites non teneri ad expendendum residuum ex congrua sustentatione, nisi ex instituto suorum Ordinum, quod eos non obligat, nisi ad certas pensiones, vel ad Ordinis administrationem, seu gubernationem, vel ad sumptus militiae contra infideles. Ratio est, quia illæ commendæ dantur titulo laico: ergo non tenentur ad illas expendendas more Clericorum. Consequentiā datur ab aduersarijs, & probatur à simili, tum, quia Cantor, cui propter musicam organorum, tibiaram, aut alia, datur stipendia Ecclesiasticarum facultatum, non tenetur ea expendere more Clericorum, etiam si

Clericus sit, vt ex ipso Nauarro ostendi. Secundo, quia Cathedralicus accipit interdum salaria ex terribus partibus decimarum, quæ dispendere potest, vt velit, quia titulo laico dantur. Antecedens potest, vt velit, quia Commendæ dantur ad militiam, tenentur enim milites militare quoties id imperet Magister, vt verò tota Religio sit accincta ad arma capellenda videntur Magistri præcepto, sunt proposita illi præmia, quorum spe redduntur animi æquiores, & quibus obtentis accipiunt præmia militarium laborum. Non tenetur Musicus sua stipendia more clericali erogare, & tenebitur miles, cui incumbit obligatio ad effundendum sanguinem? Secundo, illa obligatio esset in laicum, milites enim non sunt tam scrupulosi, vt perpendant, quid super sit, quid ve satis sit, bona autem pars obligationis, imò tota nititur perfectioni status clericali, & curæ pastoralis, quæ in milite non reperitur.

3. Nec valet dicere quòd Equites D. Ioannis videntur solemnè votum paupertatis, nam licet eorum votum in solemnitate sit votum perfectum; at non tam perfectum ex parte obiecti, quam votum Clerici Regularis, aut Monachi, vovens enim paupertatem iuxta suam regulam, quæ paucis in rebus eos obstringit, est enim laxa, quia est regula militum Nobilium, quos non expedit illaqueare minutis præceptis, sed nonnullis & laxioribus, quibus obseruetur virtus in militia, eamque ob causam illæ Commendæ sunt à Papa donatæ militibus. Ita Hurtadus loco citato. Vide etiam Azorium *tom. 1. lib. 13. cap. 4. quest. 6.* vbi asserit hos Equites non teneri ad opera pia, sed sufficere, si non in vsu prauos Commendas expendant. Vide etiam Villalob. in *summa tom. 1. tract. 22. diff. 5. num. 7.*

RESOL. XXXI.

An Priores, Abbates, & alij Clerici curam animarum non habentes teneantur inquirere pauperes, & ipsi elemofynas faciant de superfluis ex redditibus Ecclesiasticis? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Rel. 158.

§. 1. **A**libi satis firmam ad hoc teneri Episcopos, & beneficiarios; nunc quæro an alij Ecclesiastici qui curam animarum non habent, ad id etiam teneantur, & affirmatiuè respondet Auendatus in *re. Rel. quest. 2. resp. 19. n. 9.* Abulen. Honcala & Gregor. Lopez quos citat Sanchez.

2. Sed ipse in *opusc. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 39. n. 4.* & 5. contrarium docet, sic enim asserit. Laici non tenentur ex officio, seu statu suo querere pauperes, sed fat est si occurrentibus subueniant: Clerici habentes redditus Ecclesiasticos superfluos, tenentur querere pauperes, tum quia ista bona superflua tenentur speciali vinculo pauperibus dare, & sic si non occurrant, tenentur illos querere; tum etiam, quia ratione status specialis cura pauperum ipsis incumbit. Sed nota hoc esse verum de solis Episcopis & beneficiatis curam animarum habentibus, hi enim ratione officij tenentur ad id: at cæteri Clerici cum pastores non sint, nec animarum curam habeant, non videntur ad id teneri. Ita Sanchez, qui citat Cordubam & doctos recentiores Magistros; sed de hac questione infra iterum redibit sermo.

RESOL. XXXII.

An Monasteria Religiosorum, quibus proventus redolant, teneantur de illis elemofynas facere? Et

Et an possit, vel debeat Prælatus Regularis omnes superabundantes redditus in eleemofynam dare? Ex p. 5. tract. 8. Refol. 33.

§. 1. Affirmatiuè respondet Sanchez in opuscul tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 38. num. 17. & vique Rodriguez, Emanuel, & Hieronymus, hic in compend. qq. regular. resol. 59. num. 1. ille in qq. regular. tom. 2. quæstion. 57. artic. 1. ante illos Dominicus Sotus de iust. lib. 10. quæst. 4. art. 4. vbi docent, quod sicut Episcopi arctissime tenentur præcepto eleemofynæ, ita etiam suo gradu Monasteria Regularium, in quibus prouentus redundant. Vnde non desinam hic apponere verba Reginaldi tom. 1. lib. 4. c. 21. num. 283. vbi sic ait. Octauum documentum est Religiosorum qui toti aliqui religiosæ familiæ præest, habet supremam illius administrationem, puta Abbatem, vel authoritate simili præditum in domo & familia religiosa, non modò posse facere eleemofynam, sed etiam teneri, quidquid superest vltra necessitates Monasterij erogare in pias causas, iuxta illud Christi Luca 11. quod superest datis eleemofynam. In quam sententiam citatur cap. quia tua 12. quæst. 1. cui Abulen. ad cap. 6. D. Matib. quæst. 60. rationem addit. Quia ad Abbatem & alios eiuſmodi pertinet considerare totale bonum Monasterij, atque adeò iudicare quidquid in eo sit necessarium, & quid ita superabundans, vt possit & debeat in eleemofynam dari iuxta fidelium voluntatem à quibus largita sunt Monasterio, quæ non fuit vt Monachi diuites efficerentur, cum proficantur paupertatem, sed solum sustentarentur, ac quod eorum sustentationi superesset, in alios pauperes erogaretur, de quo quidem superabundante non est iudicandum tantum secundum necessitates præſentes, sed etiam secundum eas, quæ probabiliter possunt euenire; vt bene idem Abulenſis ibidem ostendit. Ita Reginaldus.

2. Verum circa præsentem quæſtionem mihi placet opinio Suarez de Relig. tom. 4. tract. 1. lib. 2. cap. 26. num. 13. vbi sic ait. Specialiter quæri solet, an possit vel debeat Prælatus omnes superabundantes redditus in eleemofynam dare Respondet neque in hoc etiam posse assignari generalem regulam; regulariter autem id necessarium non est, nec conueniens, quamuis interdum possit esse laudabile, & aliquando præceptum. Pendet enim hoc ex occurrentibus necessitatibus proximorum. Nam si illæ sint extremæ, non solum superflua, sed etiam aliqua ex necessariis, danda sunt, habitatione aliorum, qui ad talem necessitatem subleuandam solent concurrere; si verò necessitas sit grauis, omnia superflua sunt danda, nisi ex concursu aliorum, necessitas minuatur: si autem necessitates tantum sunt communes, licet aliquid ex superfluis dandum sit, maxime à Religiosis, propter exemplum, dare tamen omnia nec necessarium est, vt suppono ex materia de eleemofyna, neque in Prælato religioso esset consuetum & ideo non opinor esse id in potestate eius, regulariter loquendo, tum quia melius est si commodè Possit augere & perficere Monasterium ipsum, vel quoad ea, quæ pertinent ad cultum diuinum, aut habitacionem, vel quoad perpetuos redditus, vt ex eis plates Religiosi sustentari possint, quod maius Dei obsequium est, quam abundans eleemofyna in communibus necessitatibus. Ita Suarez, quem postea sequitur Prynus de Prælato. tom. 2. q. 1. cap. 5. n. 57.

RESOL. XXXIII.

An Religiosi possint eleemofynas facere? Et an quamuis Superior interdici eleemofynas largiri,

non videatur interdiciere moderatas, & consuetas. Ex p. 5. tr. 8. Ref. 32.

§. 1. Respondeo affirmatiuè in aliquibus casibus. Primum cum pauper in extrema necessitate laborat, & in hoc casu etiam remittente Superiore, Secundo quando pauper aliquis magnam patitur necessitatem, nec aditus patet ad Superiorem tunc enim adest præsumptus Superioris consensus. Tertio quando Religiosus ex legitima Superioris licentia extra Monasterium versatur causa vacandi literis, peregrinationi, aut alicuius negotij peragendi tunc cum adest tacita Superioris licentia & voluntas, vt ex his, quæ sibi ad victum dantur à Monasterio, vel aliunde eleemofynas aliquas moderatas elargiatur. Quarto quando Religiosus aliquid sibi subtrahit de his, quæ ad suam sustentationem ei tribuuntur, potest tamen in eleemofynam expendere. Quinto quando Religioso siue intra claustrum, siue extra viuenti certi annui redditus, siue de bonis Conuentus tanquam bene merito, siue ab aliquo alio ad sumptus suos atque vsum conscientie Monasterio, aut dispensante Summo Pontifice concedantur, & cui alia bona ex licentia Prælati concessa sunt ad vsum suum, & dispositionem, potest eleemofynas facere, & hæc omnia ex multis rationibus Doctorumque autoritatibus firmat Sanchez in summa tom. 2. lib. 7. cap. 19. n. 96. vsque ad n. 104. vide etiam Hurtadum de Mendoza in 2. 2. disput. 15. 2. sect. 6. §. 140. Granadum in 2. 2. cent. 3. tractat. 11. disputat. 5. num. 2. Filliucium tom. 2. tract. 28. lib. 12. cap. 10. quæst. 3. Valentiam tom. 3. disput. 10. quæst. 4. punct. 3. Nauarram de restitutione lib. 3. cap. 1. num. 158. Lessium lib. 2. cap. 18. dub. 11. num. 83. & alios penes ipsos.

2. Non desinam tamen hic adnotare Aragonium in 2. 2. q. 32. art. 8. & Grassium 1. part. decis. lib. 3. cap. 5. num. 62. docere Religiosos posse eleemofynam facere, quando res, quæ in eleemofynam erogantur, sunt parui momenti, & quæ communiter solent dari pauperibus ostiatis mendicantibus, quia in tali casu præsumitur Superioris voluntas, à qua opinione non videtur discedere Cenedus de paupertate religiosa, dub. 25. n. 12. Sed illam non adimit Sanchez in summa tom. 2. lib. 7. cap. 19. n. 103. nisi in Religione adit consuetudo id faciendi.

3. Nota etiam ex eodem Sanchez num. 106. quod quamuis Superior interdiciat eleemofynas largiri, non videtur interdiciere moderatas & consuetas, sed tantum videtur velle ne modum excedant, sicut de vxore cui eleemofynas vir interdicit, asserunt communiter Doctores.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 3. Ref. 64.

Sup. hoc fact. infr. in Ref. 35. & in aliis vers. eius not. 11.

RESOL. XXXIV.

An vxores possint facere eleemofynas? Et in corpore huius Resolutionis explanantur septem casus, in quibus vxores possint facere eleemofynas.

Et vxor possit præbere eleemofynas filiis ex priori matrimonio indigentibus?

Et quid de fratribus?

Et an vxor possit, inſcio viro, vigesimam partem annuis prouentus in eleemofynas distribuere? Ex p. 5. tract. 8. Refol. 34.

§. 1. In aliquibus casibus affirmatiuè respondeo, quos enumerat Filliucius tom. 2. tr. 28. cap. 4. n. 101. & anteillum Nauarra de restit. lib. 3. cap. 1. dub. 6. Reginaldus tom. 1. lib. 4. cap. 21. num. 278. & Lessius lib. 2. cap. 12. dub. 14. n. 84. sunt enim.

Sup. his septē casibus seq. in tex. huius Ref. in co. 5. tr. 7. Ref. 5.